Erilisi majanduslisi keskusi ei ole kihelkonda tekkinud, kuid suuremal hulgal on elanikke koondunud Kallaste alevisse, kus aga suuremaid tööstuslisi ettevõtteid ei ole. Viimased on levinud üle terve kihelkonna.

Vaimline elu. Usuliselt on kihelkonna elanikkude enamik luterlased, ja umbes 30—35 sajast on apostl.-õigeusulisi või vanausulisi. Need on peaasjalikult ranna-äärsed venelased. Viimasel ajal on hakanud tekkima rohkel arvul ka lahkuske. Poolehoidjaid leiavad vennastekogudus, kel Lümatu külas oma palvemaja, adventistid ja baptistid, kes oma palvetunde ja jumalateenistust harilikult taludes peavad. Luteri usu jumalateenistusi peetakse peale kirikute ka palvemajades. Apostl.-õigeusulistel ja vanausulistel on kirikud Varnjas, Kasepääl, Kallastel, S.- ning V.- Kolkja ja Nina külas.

Vanema aja rahva kombed on kihelkonnast kadunud. Järele on jäänud ainult jaanitule tegemine ja mardiks- ning kadrikskäimine, mis viimasel ajal samuti moest minemas. Venelaste juures on kombeid enam säilinud, nagu rahvuslised riidedki. Ka vanu majapidamisriistu — uhmreid, käsikive — leiame sealt enam. Pidulikult pühitsetakse üksikuid perekondlikke sündmusi (pulmi, varrusid jne.), kuid erilisi kombeid ei tule neil ette. Kombeid leiame ainult veel venelaste juurest.

Seltside arv ja nende haridusline tähtsus on Kodavere kihelkonnas, mis linnast kaugel, eriti suur. Mitmed seltsid on rahvahariduslise ja majanduslise taseme tõstmiseks aastakümneid kaasa aidanud ja jätkavad seda edasi ühes nooremate seltsidega. 1922. a. Alatskivi kõrgema algkooli majas korraldatud Kodavere kihelkonna kongressil moodustati „Kodavere kihelk. seltside liit", mis kogu kihelkonna haridusliste seltside tegevust pidi kokkukõlastama ja juhtima. Seni ei ole nim. seltside liit energilist tegevust veel mitte suutnud avaldada. Vanemail seltsel, nagu Pala Laulu- ja Mängu-, Kodavere Põllumeeste- ja Nõva Tuletõrjujate-seltsil, on omad majad, mida kasutavad ka teised seltsid. Nooremaist seltsest kavatseb Alliku Hariduseselts omale maja soetada, mille ümberehituse teel loodab saada Alliku endisest magasiaidast. Samuti näeb Kokora rahvahariduse-selts „Vambola" oma 1924. a. eelarves ette väljaminekuid ühise seltsimaja suurendamiseks. Mitmel seltsil („Vambolal", Alatskivi Noorsoo-kasvat. Seltsil, Alliku Hariduseseltsil jne.) on oma raamatukogu, lugemislaud, laulu- ja muusikakoor. Raamatukogude ja lugemislaua korralduseks kulutavad nim. seltsid kuni 30—35% oma väljaminekuist (1924. a. eelarve järele). Raamatukogud on aga selle peale vaatamata alles võrdlemisi väheldased ja sisaldavad peaasjalikult ilukirjandust. Jõudu mööda püüavad seltsid korraldada ka üldhariduslisi loenguid ja kursusi, Alatskivi Noorsoo-kasv. Selts on toetanud ka Alatskivi kõrgemat algkooli õppeabinõude muretsemises ja vaesemaile õpilasile abi andes. Venelaste juures on seltsielu vähe arenenud. Kooskäimis-kohtadeks on neile peale perekondlikkude pidustuste laupäeva-õhtused koosviibimised — „guljänjed" — ning kiriku nimepäevad.

Kasvava põlve hariduse eest hoolitsejaks on kõrgem algkool Alatskivil ning algkoolid üksikuis valdades. Edasiõppimist takistab

Tartumaa, lk. 210